

Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığı mühüm beynəlxalq əhəmiyyətə malikdir

Dövlət başçısı deyib ki, ötən illə müqayisədə biz bu il “Şimal-Cənub” dəhlizlə yükdaşımaların nəqlinin 100 dəfədən çox artdığını görürük. Hesab edirik ki, bu dəhliz Avrasiyanın ən mühüm nəqliyyat xətlərindən biri olacaq, bununla da ölkələrimizin daha da yaxınlaşmasına kömək edəcək və tranzit potensialımızı artıracaq.

Azərbaycanın dünyanın aparıcı dövlətləri ilə münasibətləri daha da sıxlaşır. Bu günlərdə Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin ölkəmizə işgüzar səfəri və Heydər Əliyev Mərkəzində IX Azərbaycan-Rusiya Regionlararası Forumunun rəsmi açılış mərasimində iştirakı bu prosesə əyani misaldır.

Biz bilirik ki, müasir dünyamızda çox gərgin siyasi, iqtisadi qarşıdurmalar baş verir, qütbləşmə davam edir. Belə bir şəraitdə Rusiya və Azərbaycan prezidentlərinin regionlararası forumda iştirakı həmin qurumun fəaliyyətinin nə qədər böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini sübut edir. Bu artıq IX forumdur. Azərbaycan rəhbərliyinin düşünülmüş və ba-

lanslaşdırılmış siyasəti dünyanın müxtəlif qütbündə dayanan siyasi gücləri ilə pozitiv münasibətlər qurmağa və inkişaf etdirməyə imkan verir. Gələn il Azərbaycan-Rusiya Regionlararası Forumunun yubileyi olacaq. Azərbaycanın Rusiya üçün mühüm əhəmiyyətini bu fakt da sübut edir ki, ilk forum 2010-cu ildə Azərbaycanda keçirilib. Bununla da dünya ərəzisinin beşdə birini tutan bu nəhəng qonşu ölkə ilə çox fəal regionlararası əməkdaşlığa təkan verilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Forumun rəsmi açılış mərasimindəki çıxışında iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafında Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin müntəzəm görüşləri-

nin böyük rol oynadığı barədə deyib: “Biz Vladimir Vladimiroviçlə müntəzəm görüşürük. Bu yaxınlarda - sentyabrın əvvəlində mən Rusiya Federasiyasına rəsmi səfər etdim, biz çox məhsuldar danışıqlar apardıq. Gündəliyin bütün məsələləri üzrə çox mükəmməl fikir mübadiləsi oldu. Bir aydan da az müddətdən sonra Rusiya Prezidentinin Azərbaycanda olması bizim aramızda mövcud münasibətlərin parlaq sübutudur. Mənim səfərim çərçivəsində fəaliyyətin əksər sahələrini əhatə edən və uzun illər əvvəlcədən bizim münasibətlərimizin gələcəkdə daha da inkişafını müəyyənləşdirəcək 16 sənəd imzalanmışdır. Həmçinin qeyd etməliyəm ki, Rusiya Prezidenti Vladimir Vladimiroviç Putin son 5 il ərzində 4-cü dəfədir ki, Azərbaycanda olur. Mən də müntəzəm olaraq Rusiyaya səfər edirəm, bu da bizim tərəfdaşlığımızın, ölkələrimiz arasında dost, mehriban qonşuluq mü-

nasibətlərinin parlaq sübutudur”. Beləliklə, iki liderin qarşılıqlı fəal rəsmi əlaqələrinin intensivliyi ticari-iqtisadi əlaqələrin də inkişaf dinamikasının sürətlənməsinə güclü stimül verib. 2017-2018-ci illərdə əmtəə dövriyyəsi davamlı sürətdə artıb. Hazırda Rusiya Azərbaycan üçün idxal üzrə bir nömrəli tərəfdaşdır və ölkəmizin qeyri-neft sektoru məhsullarının ixracı üzrə də ilk yerdədir. Qonşu ölkənin dövlət başçısı öz çıxışında iqtisadi bağlantılar barədə danışarkən vurğulayıb: “Rusiya Federasiyasının təxminən 70 regionu Azərbaycanın regionları ilə sıx işləyir... Bütövlükdə Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərdən danışarkən qeyd etmək istərdim ki, dövlətlərimiz arasında münasibətlər, sözsüz ki, mehriban qonşuluq və qarşılıqlı hörmət prinsipləri əsasında qurulur. Biz həmişə maraqlar balansını axtarıq və onu tapırıq.

(davamı 2-ci səhifədə)

Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığı mühüm beynəlxalq əhəmiyyətə malikdir

(əvvəl 1-ci səhifədə)

Azərbaycan Prezidentinin indicə haqqında dediyi bu yaxınlardakı Soçi danışıqlarının gedişində, sözsüz ki, bizim dövlətlərarası əlaqələrimizin gələcək quruculuğu üçün əlavə normativ baza yaradan bir sıra sənədlər, razılaşmalar imzalandıq.

Müasir dövrümüzdə ölkələrarası iqtisadi və siyasi əlaqələrdə kapital yönəldilməsi məsələsi çox əhəmiyyətli rol oynayır və davamlı inkişafı təmin edən əsas amillərdən biri sayılır. Bu sahədə də çox müsbət dinamika vardır. Energetika, neft-qaz sahələrində səmərəli əlaqələr mövcuddur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasına rəsmi səfəri çərçivəsində “Rosneft” ilə “SOCAR” şirkətləri arasında səmərəli əməkdaşlıq barədə mühüm sənəd - müqavilə imzalanması öz effektivini artıq təsdiq etmişdir. Rusiyanın digər şirkəti “LUKoil” 20 ildən artıqdır ki, Azərbaycanda uğurla işləyir, ölkəmiz üçün mühüm investordur. Elektroenergetika sahəsində fəaliyyətlər pozitiv istiqamətdə davam edir, belə ki, enerji sistemləri paralel rejimdə işləyir. Dövlət başçısı bu istiqamətdə müzakirələrin əhəmiyyəti barədə deyib ki, biz, sentyabr səfəri çərçivəsində yüksək gərginlikli elektrikötürücü xəttin ikinci növbəsinin tikintisi ilə bağlı məsələləri müzakirə etdik, razılaşma bu istiqamətdə inkişafa geniş imkanlar açacaq. Həmin xəttin tikintisi elektrik mübadiləsini daha çox nizama salmağa və bu sahədə üçüncü ölkələrə əlaqələri genişləndirməyə imkan verəcək.

Nəqliyyat sahəsində çox fəal əməkdaşlıq beynəlxalq səviyyəli dəhlizin inşası ilə nəticələnib. İki ölkənin birgə reallaşdırdığı “Şimal-Cənub” layihəsi artıq öz bəhrələrini verir. Ötən illə müqayisədə 2018-ci ildə bu dəhlizlə yükdaşımaların nəqlinin 100 dəfədən çox artması səmərəni aydın təsdiq edir. Bu dəhlizin inşasının İran tərəfində də başa çatması ilə Avrasiyanın ən mühüm nəqliyyat xətlərindən biri olacağı şübhəsizdir. Təbii ki, nəqliyyat infrastrukturunun dinamik inkişafı iki ölkənin daha da yaxınlaşmasına kömək edəcək və Azərbaycanın da tranzit potensialını artıracaq. Bu gün Azərbaycan milli aviashirkəti Rusiyanın müxtəlif şəhərlərinə həftədə 50-dən çox reys həyata keçirir. Əgər, Rusiyanın aviadaşıyıcılarını da əlavə etsək bu ölkələr arasındakı ünsiyyət və əlaqələrin intensivliyinin həddini aydın təsəvvür etmək olar.

İki ölkə liderlərinin siyasi fəallığı turizm sahəsində də inkişafa stimül verib. Rusiya vətəndaşları tərəfindən Azərbaycana ziyarətin həddi əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Təkcə bu ilin 9 ayı ərzində 700 min-

dək rusiyalı Azərbaycana gəlib. Bu rəqəmin gələcəkdə daha da artacağı proqnozlaşdırılır.

Dünya valyuta bazarlarında və maliyyə sistemində qeyri-sabitliyi nəzərə alsaq ölkələrarası maliyyə mübadiləsinin getdikcə daha çox əhəmiyyət qazandığını vurğulamalıyıq. Azərbaycanla Rusiya arasında bank sahəsində də çox müsbət əməkdaşlıq və perspektivlər mövcuddur. Rusiyanın VTB kimi iri bankının Azərbaycanda fəaliyyəti bu əlaqəyə əyani misaldır. Qeyd edək ki, bu bankın ən iri xarici səhmdarı da Azərbaycandır. Bundan başqa, “Qazprombank” bu yaxınlarda Azərbaycanın 400 milyon dollardan artıq dəyəri olan iri sənaye layihəsini maliyyələşdirib. Göründüyü kimi, bu proseslər iki ölkə arasında qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlığın mühüm elementləridir.

Bu səmərəli əməkdaşlıq sayəsində ölkəmizdə maşınqayırma sahəsində də mühüm addımlar atılır. Bu gün Azərbaycanda “KamAZ”, “Ural” avtomobilləri buraxılır. Artıq yüzlərlə belə avtomobil konveyerlərdən düşürülüb. Ölkəmizdə “QAZ” avtomobillərinin istehsalı haqqında da razılıq əldə olunub. Bütün istiqamətlərdə çox səmərəli dinamikanın davamı iki ölkənin münasibətlərinin ruhunu, xarakterinin səviyyəsini və perspektivini aydın göstərir.

Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin əsasında tarixi, mədəni əlaqələrin, xalqlarının yaxınlığının durması bütün istiqamətlərdə əməkdaşlığın səmərəliliyinə imkan verən amildir. Bu gün Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlər mehriban qonşuluq və qarşılıqlı hörmət prinsipləri əsasında qurulur. İki lider həmişə maraqlar balansını axtarır və onu taparaq, mənafeləri uzlaşdırırlar. Azərbaycan Prezidentinin Soçi danışıqlarının gedişində, iki dövlət arasında əlaqələrin gələcək quruculuğu üçün əlavə normativ baza yaradan bir sıra sənədləri və razılaşmaları imzalaması da bunu təsdiq edən amildir.

Hazırda Azərbaycanda Rusiyanın iştirakı ilə artıq təxminən 700 birgə şirkət fəaliyyət göstərir. Rusiya sərmayələrinin birbaşa yönəltmələrinin ümumi həcmi isə bir milyard yarım dollardan çoxdur. Bu prosesdə, yəni qarşılıqlı, səmərəli biznes əlaqələrinin qurulmasında Rusiya-Azərbaycan İşgüzar Şurasının mühüm rolu vardır. Təkcə 2017-ci il Şura ümumilikdə yarım milyard dollara yaxın məbləğlik 42 birgə layihəni dəstəkləyib. Azərbaycanda Rusiyanın energetika korporasiyaları uğurla işləyirlər. Rusiya Prezidenti bu barədə deyib: “Rosneft” şirkəti Azərbaycanın Dövlət Neft Şirkəti ilə birgə yaxın vaxtlarda “Qoşadaş” neft-qaz yatağının

kəşfiyyatına və mənimsənilməsinə başlayacaq. “LUKoil” Azərbaycanın enerji layihələrinə 4 milyard dollara yaxın sərmayə qoyub. Bu barədə də burada deyildi. Bizim neftin nəqli üzrə gələcək inhisarımız olan “Transneft” Azərbaycan neftinin Bakı-Novorossiysk neft kəməri ilə ixracının etibarlı tranzitini təmin edir”. Ümumiyyətlə münasibətlər daim sıxlaşır. “Avtovaz” “Lada” avtomobillərinin satışı üzrə Azərbaycanın bütün regionlarında geniş pərakəndə şəbəkə yaradır. Artıq ölkəmizdə 40-dan çox şöbə var. Azərbaycandan olan sərmayədarlardan Rusiyada kənd təsərrüfatı obyektlərinin inşasında iştirak edirlər. Məsələn, Nijeqorod vilayətində sərmayə həcmi milyard rubldan artıq olan istixana kompleksini, Krasnodar diyarında isə ərzaq məhsulları buraxılışı üzrə birgə müəssisəni nümunə göstərmək olar. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsullarına Rusiyada maraq böyükdür. 2017-ci ildə bu sahənin məhsullarının satışının 12 faiz artımı da həmin marağın göstəricisidir. Qarşılıqlı əməkdaşlıq və əlaqələrin inkişafını 30-dan çox Azərbaycan şirkətinin sentyabrın 17-dən 20-dək Moskvada Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində iştirakı sübut edir. Siyasi, iqtisadi və sosial münasibətlərin daim yaxınlaşması global əhəmiyyətli məsələlərin həllinə də töhfə verir.

Rusiya və Azərbaycan birgə transmilli infrastruktur layihələrinin, məsələn, Şimal-Cənub kimi İran, Azərbaycan və Rusiyadan keçən səmərəli beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin yaradılmasına imkan verən əməkdaşlıq, Avropa və Asiya iqtisadi bazarlarını yaxınlaşdırır. Hazırda bu iri miqyaslı böyük iş çərçivəsində iki ölkənin inşaatçıları Samur çayı üzərində sutkada 37 mindən çox maşın buraxmaq qabiliyyəti olan yeni körpü tikirlər.

Beləliklə, Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığı sayəsində mühüm beynəlxalq əhəmiyyətli layihələrin reallaşması nəinki regionda, həm də Avrasiya məkanında və dünyada çox perspektivli işbirliyinə imkanlar yaradır. Xəzər dənizinin statusu haqqında Konvensiyanın əldə olunması isə bu istiqamətdə mühüm perspektivlərə şərait yaradıb. Rusiya Prezidenti bu barədə vurğulayıb: “Xəzər dənizinin statusu haqqında Konvensiya da bizim dövlətlərimiz arasında qarşılıqlı faydalı kooperasiya üçün yeni imkanlar açıb. Sözsüz ki, bu, irəliyə doğru gedən qərardır. Sözsüz, orada hamının işləməsi, tammiqyaslı implementasiyaya nail olmaq üçün çox iş görmək lazımdır. Amma artıq mövcud sənədlərin imzalanması Xəzər regionunda əməkdaşlıq üçün bizə yaxşı baza yaradır. Ümid edirik ki, Rusiya və Azərbaycan şir-

kətləri Xəzər regionunda perspektivli layihələrin reallaşdırılması ilə fəal məşğul olacaqlar. İlk növbədə, nəqliyyat, yük daşımaları, neft-qaz hasilatı, ekologiya və sözsüz ki, Xəzərin bioehtiyatlarının və biotəbii mühüm əhəmiyyətinin qorunması sahəsində”. Ölkələrin maraqlarını ödəyən əməkdaşlıq təbii ki, Avrasiya məkanında iqtisadi əlaqə və inkişafa mühüm töhfələr verəcək, sülh, birgə yaşayış, humanitar münasibətlər üçün zəruri olan şəraitə də imkan yaradacaqdır.

İki ölkənin humanitar əlaqələrin inkişafı üzərində çox fəal işləməsinə də bu tarixi yaxınlığın təsdiqi kimi dəyərləndirmək olar. Oktyabr ayında Bakıda Rusiya və Azərbaycan prezidentlərinin himayəsi altında növbəti Humanitar Forum keçiriləcək. Bu, beynəlxalq Forumda humanitar xarakterli məsələlərin, mədəniyyətlərəsas dialoqun, konfessiyalararası münasibətlərin diskussiyası artıq global əhəmiyyət qazanıb və hər il dünyanın diqqəti buradakı mühüm problemlərin müzakirəsinə yönəlir. Ölkəmizdə multikulturalizm xalqımızın həyat tərzidir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanda tədrisin rus dilində aparıldığı 341 məktəb, Rusiyanın aparıcı ali təhsil ocaqları olan Moskva Dövlət Universitetinin və Seçenov adına Tibb Universitetinin filialları fəaliyyət göstərir. Dövlət başçısı Rusiya ilə əlaqələrin inkişafı və perspektivi barədə deyib: “Burada Rusiya-Azərbaycan münasibətləri barədə çox danışmaq olar, sadəcə, bugünkü forumun formatına görə hamısını əhatə etmək mümkün deyil. Amma biz münasibətlərin gələcəkdə də fəal inkişafına istiqamətlənmişik. Həmçinin düşünürəm ki, bizim gələcək əməkdaşlığımız çərçivəsində gələn il üçün nəzərdə tutulan Xalq Təsərrüfatının Nailiyyətləri Sərgisində Azərbaycan pavilyonunun açılması mühüm addım olacaq. Bu tarixi bina ötən əsrin ortalarında Azərbaycan pavilyonu olub, biz onu bərpa edirik. Düşünürəm ki, biz belə mühüm beynəlxalq sərgi meydanında iştirak edəcəyik və öz nailiyyətlərimizi nümayiş etdirəcəyik. Rusiya regionları ilə də bizim çox sıx münasibətlərimiz mövcuddur. Rusiya Federasiyasının 20-yə yaxın subyektinin Azərbaycanla müvafiq razılaşmaları var. Bizim Rusiya regionlarında, eləcə də Rusiya regionlarının Azərbaycanda ticarət nümayəndəlikləri açılır. Yəni, əminəm ki, regionlararası əməkdaşlıq ölkələrimizi birləşdirən bütün dost, mehriban qonşuluq münasibətləri kompleksini üzvi surətdə tamamlıyacaq”.

Ataş CƏBRAYILOV,
“Respublika”.